

Hyvinvointikertomus osana kunnan strategiatyötä ja tietojohdantamista

Kuntalain mukaan kuntien tulee pyrkiä edistämään asukkaidensa hyvinvointia. Terveystenhuoltolaki velvoittaa kuntia valmistelevaan vuosittain raportin, sekä kerran valtuustokaudessa laajemman hyvinvointikertomuksen valtuustolle. Sähköinen hyvinvointikertomus on työväline, jolla lain velvoittama hyvinvointikertomus voidaan tehdä valmista pohjaa käyttäen.

Hyvinvointikertomus on eri hallinnonalojen asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä koottu tiivis asiakirja, joka toimii ennen kaikkea johtamisen työvälineenä, poliittisen päätöksenteon tukena sekä strategiatyön ja suunnittelun ja sen toimeenpanon perustana.

Hyvinvointikertomus sisältää

1. katsauksen kuntalaisten hyvinvointiin ja siihen vaikuttaviin tekijöihin,
2. suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä ja
3. arvioinnin toteutuneesta hyvinvoinnin edistämistoiminnasta.

Hyvinvointikertomus kokoaa olemassa olevan hyvinvointitiedon (taustatekijät, vahvuudet ja kehittämistarpeet) yhteen asiakirjaan. Se sisältää suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen painopistealueista, tavoitteista, toimenpiteistä, resursseista ja arviointimittareista. Hyvinvointikertomus on strategiatyötä ohjaava kunnan ylimmän johdon yhteinen työväline, joka valmistellaan eri hallintoalojen yhteistyönä osana kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua. Myös kolmannen sektorin edustajia on hyödyllistä ottaa valmistelutyöhön mukaan. Näin vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisestä tulee kaikkien hallinnonalojen ja eri toimijoiden yhteiseksi asiaksi.

Kunnanhallitus ja lautakunnat osallistuvat sekä valtuustokausittaisen että vuosittaisen hyvinvointikertomuksen laadintaan. Hyvinvointikertomus toimii työvälineenä myös tarkastuslautakunnille. Kertomuksen avulla tarkastuslautakunta arvioi kunnan taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista osana kunnan arviointikertomusta. Kunnanvaltuutetut hyväksyvät hyvinvointikertomuksen osana talouden ja toiminnan suunnittelua, joka jälkeen siitä tulee julkinen asiakirja ja päätöksenteon apuväline valtuutetuille.

Hyvinvointikertomuksen toimeenpano koskettaa kaikkien hallinnonalojen henkilöitä johtajista ja asiantuntijoista aina käytännön työntekijöihin asti. Se ohjaa hallinnonalojen käytännön toiminnan suunnittelua, toteutuksen johtamista ja arviointia.

Sähköinen internetpohjainen hyvinvointikertomus on hyvä työväline valmisteluun

Sähköinen, internetpohjainen hyvinvointikertomus tarjoaa kunnille työvälineen vuosittaisen ja valtuustokausittaisen hyvinvointikertomuksen tekemiseen. Valmistelun tueksi on kehitetty laajan ja vuosittaisen hyvinvointi-

kertomuksen omat **vuosikellot**. Niiden avulla voidaan vastata **lakien asettamiin velvoitteisiin**: kartoittaa kunnan hyvinvointitarpeet, tehdä suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä sekä arvioida saavutuksia ja toteutettuja toimenpiteitä ja siten johtaa kuntaa strategisesti, faktatietoon perustuen.

Työväline soveltuu sellaisenaan suoraan valmistelevien viranhaltijoiden ja päättäjien työhön **havainnollistamalla kuntalaisten hyvinvointia eri näkökulmista ja eri väestöryhmistä**. Sähköinen työväline käyttää valtakunnallisesti määriteltyjä **hyvinvointimittareita (indikaattorit)**, jotka se automaattisesti hakee **kuntakohtaisesti** niistä mittareista, joista se on mahdollista hakea. **Myös kunnittainen vertailu onnistuu työkalun avulla.** (Terveempi Pohjois-Suomi 2 -hanke, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2009 ja 2010)

Lisätietoja: Anne Sormunen, Suomen Kuntaliitto